

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Pohledávky v účetnictví a v daních

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Romana FIALOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: Prof. Ing. Libuše MÜLLEROVÁ, CSc.

Znojmo, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Pohledávky v účetnictví a v daních“ zpracovala samostatně pod odborným vedením vedoucí prof. Ing. Libuše Müllerové, CSc. bakalářské práce a že veškeré použité zdroje jsem uvedla v Seznamu použité literatury.

V Kladně dne 22. 4. 2018

.....

Romana Fialová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí prof. Ing. Libuši Müllerové, CSc. za cenné rady a připomínky, které mi poskytla při zpracování bakalářské práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Romana FIALOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Pohledávky v účetnictví a v daních
Název (v angličtině)	Receivables in accountancy and taxes

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem mé bakalářské práce je vyhotovit přehled k pohledávkám od jejich vzniku přes jejich evidenci a zabezpečení až po samotné vyrovnaní či vymáhání pohledávek.

Postup práce:

1. Práce s pohledávkami z účetního pohledu
2. Práce s pohledávkami z daňového pohledu
3. Možnosti zajištění pohledávek
4. Možnosti vymáhání pohledávek

Metody: Literární rešerše, analýza, syntéza.

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. BŘEZINOVÁ, Hana a Pavel ŠTOHL. *Účetní a daňová specifika společnosti s ručením omezeným* 2015. 3. vyd. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, 2015. 123 s. ISBN 978-80-87314-69-2.
2. DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 3. akt a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 244 s. Daňová řada. ISBN 978-80-7357-599-1.
3. LÍBAL, Tomáš. *Účetnictví - principy a techniky*. 3. akt. a přepr. vyd. Praha: Institut certifikace účetních, 2013. 380 s. Vzdělávání účetních v ČR. ISBN 978-80-86716-86-2.
4. NOVOTNÝ, Jiří a Pavel ŠAŠEK. *Právní základy podnikání - díl 1*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. 206 s. ISBN 978-80-261-0691-3.
5. NOVOTNÝ, Jiří a Pavel ŠAŠEK. *Právní základy podnikání - díl 2*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. 273 s. ISBN 978-80-261-0692-0.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2017

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2018

Fialová

Romana FIALOVÁ
student

Müllerová

prof. Ing. Líbuše MÜLLEROVÁ, CSc.
vedoucí bakalářské práce

3//

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

3//

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce pohledávky v účetnictví a v daních se zabývá evidencí pohledávek, jejich zabezpečením a účtováním, daňovým řešením v případě jejich neuhrazení. Vymezuje rozdíl mezi daňovými a účetními odpisy a opravnými položkami. Představuje možnosti zabezpečení proti neuhrazení pohledávek, které nabízí náš finanční trh. V různých typech zabezpečení pohledávek představuje účetní i daňové dopady. Věnuje se vymáhání pohledávek mimosoudní a soudní cestou.

Klíčová slova: pohledávky, opravné položky, odpis pohledávky, zajištění pohledávky

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with receivables in accounting and, in the tax area, with recording of receivables, their protection, accounting and tax solution in case of bad debts. The difference between tax and accounting depreciation and the adjusting entries is explained. The possibilities of bad debts protection offered by the financial market are presented. Next, the accounting and tax impacts of various types of bad debt protection are presented. Finally, the thesis focuses on bad debt recovery both by taking a legal action and by out-of –court settlement.

Key words: receivables, adjusting entries, write off bad debts, receivables protection

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	10
3	TEORETICKÁ ČÁST	11
3.1	VZNIK POHLEDÁVKY - SMLOUVA	11
3.1.1	Zajištění a utvrzení pohledávky	12
3.1.2	Promlčecí lhůta	14
3.2	POHLEDÁVKY – ÚČETNÍ POHLED	16
3.2.1	Pohledávky v zákoně	16
3.2.2	Evidence pohledávek	17
3.2.3	Oceňování pohledávek	18
3.2.4	Postoupení pohledávky	20
3.2.5	Vklad pohledávky	21
3.2.6	Odložená daňová pohledávka	22
3.3	POHLEDÁVKY – DAŇOVÝ POHLED	24
3.3.1	Opravné položky	24
3.3.2	Insolvenční řízení	27
3.3.3	Odpis pohledávek	28
3.3.4	Archivace	29
3.4	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	30
4	PRAKTICKÁ ČÁST	31
4.1	EXTERNÍ ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK	31
4.1.1	Externí inkasní agentura	31
4.1.2	Pojištění pohledávek	32
4.1.3	Faktoring	36
4.1.4	Forfaiting	40
4.1.5	Dokumentární akreditiv	41
4.1.6	Dokumentární inkaso	42
4.2	VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK	44
4.2.1	Soudní vymáhání pohledávek	45
4.3	ZÁNİK POHLEDÁVEK	47
5	ZÁVĚR	49
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51
7	SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A PŘÍKLADŮ	53

1 ÚVOD

V evidenci podnikatelských subjektů se nacházejí pohledávky z různých podnětů, jedná se o pohledávky za zaměstnanci, o pohledávky za pojišťovnami, o pohledávky za sociální správou a dále, já se ale ve své bakalářské práci chci především zaměřit na pohledávky, které vznikají z činnosti, pro kterou byl podnikatelský subjekt založen, tedy na pohledávky, které vznikají z obchodních vztahů.

Během své dosavadní praxe jsem se s touto problematikou setkávala dosti často. Každá společnost řeší tuto problematiku svou vlastní cestou a vždy je důležité nastavit průběh pohledávek hned při zrodu společnosti, jinak nezajištění pohledávek může vést k zániku společnosti velmi rychle. Zaměstnanci, kteří se zabývají správou pohledávek, musí mít dostatečné znalosti legislativy a to jak z daňového pohledu, tak účetního, jen tak dokážou zajistit správný tok pohledávek.

S nezaplacenými pohledávkami se potýkají malí podnikatelé i velké koncerny, dokonce i státní firmy.

Nejjednodušší řešení pro prodávajícího je samozřejmě platba buď předem, nebo při samotném prodeji. Tento způsob je nejen pro některé transakce nepoužitelný, ale pro spoustu společností i neřešitelný. Povětšinou jde o prodeje při prvních kontraktech, poté již dochází k prodeji s odloženou splatností neboli na fakturu a tím také k vytvoření pohledávky.

Při zrodu pohledávky je nutné promyslet dobu splatnosti, hlavně v počátku podnikání, je třeba si uvědomit, že vlastně jde o půjčku a tím po nějakou dobu nebude možnost disponovat s protihodnotou za dodané zboží či službu. Zároveň se musí přehodnotit také druhá strana, je samozřejmé, že velké společnosti není možné dát splatnost faktury týden, ale musí být delší, jelikož proces schvalování platby dané faktury je více náročný, než když se jedná o fakturu drobnému podnikateli. Zároveň, ale jistota platby faktury je u velkých firem vyšší, jelikož lze nahlédnout do několika systémů, které se zabývají solventností společností, což u drobného podnikatele není možné. Ve své práci se chci zabývat zabezpečením pohledávek a jejich řešením v případě nesolventnosti odběratele.

V teoretické části se chci věnovat pohledávkám při jejich vzniku, jak je zabezpečit už při podpisu smlouvy, jaké možnosti poskytují naše zákony a jak je lze využít v praxi, jaké termíny a lhůty dodržovat. V části věnované pohledávkám z účetního pohledu chci přiblížit legislativu,

kteřá je tomu věnována a ukázat účtování pohledávek, vyjmenovat možnosti jejich evidence, tedy kde všude lze nalézt v účetnictví pohledávky z obchodních vztahů. Navazující kapitola se věnuje pohledávkám z daňového pohledu, kde chci přiblížit možnosti, které nabízí naše zákony k odpisu pohledávek či jen k opravným položkám.

Praktická část bude zaměřena na možnosti, které nabízí náš finanční trh k zajištění pohledávek, u jednotlivých způsobů zajištění bude sepsán průběh dané možnosti s ohledem na účetní a daňový pohled. Zajištění pohledávek či jejich prodej je v dnešní době využíván podnikatelskými subjekty, především u odběratelů, kteří vyžadují delší dobu splatnosti, jelikož tato forma je levnější než případný úvěr od banky. V této části uvedu příklad pohledávky při různé úhradě a její možné důsledky na finance podniku.

Dále chci ukázat průběh vymáhání pohledávky a to především soudní cestou s poukázáním veškerých poplatků a průběhů. V závěru chci i dokončit životnost pohledávky různými možnými způsoby jejího zániku.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem bakalářské práce je sestavení souhrnných informací k tématu pohledávky, se zaměřením na pohledávky z obchodních vztahů. Začínám informacemi, které jsou důležité při vzniku smlouvy na základě které, má být plněno pro odběratele a následně vystaven doklad, kterým vznikne pohledávka. K tomuto tématu budu čerpat z občanského zákoníku a z publikací, které se zabývají závazkovými vztahy.

V další části se chci zabývat účetním pohledem na pohledávky, zde chci uvést informace vztahující se k pohledávkám z obchodních vztahů. K této části chci čerpat z platné legislativy a to především ze zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen ZoU), z Vyhlášky č. 500 pro podnikatelské subjekty účtujícími v soustavě podvojného účetnictví (dále jen vyhláška) a z Českých účetních standardů (dále jen ČUS).

Navázat chci daňovým pohledem na pohledávky, kde hned ze začátku bude porovnání účetního a daňového odpisu a účetní a daňové opravné položky. Vše opět na základě platné legislativy a to zákona č. 563/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů (dále jen ZoR) a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen ZDP). Tuto kapitolu chci doplnit o informace k archivaci pohledávek, jelikož je toto téma také velice důležité při správě pohledávek.

V praktické části chci podat informace k zabezpečení pohledávek, které nabízí náš finanční trh a to ať jde o banky nebo pojišťovny. Nechci hledat přímé nabídky jednotlivých institucí, jelikož jejich nabídka v této oblasti není přesně definována, ale je určována dle poptávky daného subjektu. Chci se tedy zabývat možnostmi, které jsou na našem trhu k dispozici a ke kterým pohledávkám se daná služba hodí (dlouhodobé, krátkodobé, souhrn, jednotlivé apod.). Dále chci k jednotlivým službám přiřadit informace, kterými se musí subjekt řídit z daňového a účetního hlediska. V této části chci popsat průběh soudního vymáhání pohledávky.

3 TEORETICKÁ ČÁST

Pohledávka vzniká dvoustranným či vícestranným právním úkonem na základě smlouvy, u které je vždy věřitel a dlužník, kdy věřitel má právo obdržet od dlužníka určité plnění a dlužník má povinnost poskytnout plnění. Pohledávka může také vzniknout ze způsobené škody, z bezdůvodného obohacení či ze skutečností, které jsou uvedeny v zákoně.

Smlouva vzniká v kontraktačním procesu, který je zahájen návrhem smlouvy, protistrana buď souhlasí, nebo navrhne změny, nebo odmítne. Svůj postoj musí protistrana vždy předat navrhovateli smlouvy do termínu, který je uveden. Pokud jsou účastníci vztahu přítomni, mohou se dohodnout o obsahu smlouvy na místě. Smlouva musí mít náležitosti platného právního úkonu, musí být jasně a srozumitelně zadán předmět plnění, který je možno plnit a to v budoucnu.

3.1 Vznik pohledávky - smlouva

Nejvíce pohledávek vzniká na základě kupních smluv, proto by měl každý podnikatel mít znalosti ze smluvního práva. Naše zákony obsahují jak smlouvy pojmenované (kupní smlouvy, smlouva o dílo, nájemní smlouva, smlouva o přepravě, smlouva zprostředkovatelská), tedy smlouvy, jejichž ujednání je upraveno zákonem, tak smlouvy nepojmenované, jejichž ujednání není upraveno zákonem. Smlouva může vzniknout jak písemně tak i ústně (např. prodej nemovitosti vždy písemně). Smlouvou může být i objednávka, která není podepsána druhou stranou, je jen zaslána objednatelem a dodavatel na tomto základě plní.

Před uzavřením obchodní smlouvy je dobré poznat druhou stranu. Při uzavírání smlouvy s právnickou osobou je možné použít veřejné rejstříky, především obchodní rejstřík, kde je možnost se podívat do účetních závěrek předešlých let. Finanční úřad vede registr nespolehlivých plátců, který by měl být také navštíven před podpisem smlouvy. Při formulaci smlouvy je důležitá určitost smlouvy jako právního jednání, proto je důležité dbát na správnou formulaci práv a povinností obou stran, aby při případném vymáhání byla jasná formulace žaloby a petitu rozsudku. Je nutné prozkoumat veškeré daňové a účetní povinnosti, které ze smlouvy vznikají. Rychlá a důsledná musí být kontrola plnění a v případě porušení uplatnit neprodleně oprávnění vyplývající ze smlouvy.

Kupní smlouva musí obsahovat označení smluvních stran, tedy prodávajícího a kupujícího oba subjekty musí v době podpisu smlouvy existovat. Předmětem kupní smlouvy mohou být jen

předměty občanskoprávních vztahů. Cena musí být jasně určena a to buď částkou, nebo výpočtem a postupem výpočtu, podle kterého mohou obě strany výši kupní ceny i po uzavření smlouvy vypočítat. Kupní ceny musí být vždy v penězích (jinak jde o smlouvu směnnou). Pokud ve smlouvě není uvedeno, zda je či není cena uvedena s DPH, je cena stanovená ve smlouvě vždy konečná, tedy i s DPH. (Novotný a Šašek, 2017, s. 87-93)

3.1.1 Zajištění a utvrzení pohledávky

Zajištění pohledávky je možnost, že pokud se nedostane splacení od věřitele, zaváže se třetí osoba ke splnění dluhu, nebo je poskytnuta majetková jistota jako náhrada za nesplnění dluhu. Utvrzení dluhu, což je uznání dluhu nebo smluvní pokuta, nezajišťují zaplacení pohledávky, ale pouze působí na dlužníka jako hrozba při nezaplacení dluhu, není zde žádná hodnota, z které by věřitel svou pohledávku mohl uspokojit.

Záloha je finanční částka, která je poskytnuta dodavateli před dodáním zboží na základě zálohové faktury, která není daňovým dokladem a účetní jednotka, která zálohu přijme je povinna do 15 dnů vystavit daňový doklad, pokud nedojde do tohoto data k plnění ze smlouvy. Při tomto zajištění je riziko na odběrateli při neuskutečnění plnění. Záloha je také možná formou třetí strany, která vydá tuto částku dodavateli poté, co obdrží domluvené dokumenty potvrzující předání zboží odběrateli. U zálohy je možné požadovat úroky. Kauce je určitá záloha, která se používá při opakujících se obchodech a poskytovatel této kauce má oprávnění požadovat úroky.

Ručení vzniká vždy na základě písemné smlouvy s plným souhlasem věřitele. Ručit může jedna osoba, nebo více ručitelů, kdy každý z nich ručí za celý dluh. Ručení je možné na jeden dluh, nebo na soubor dluhů, nebo na dluhy, které vzniknou v budoucnu v určité vymezené době, nebo z téhož právního důvodu. Věřitel vyzve dlužníka k plnění jeho dluhu, pokud dlužník neuhradí svůj závazek, tak se věřitel obrací na ručitele, který má povinnost dluh splatit. Ručitel je zavázán k plnění z celého svého majetku. V případě, že dlužník uzná svůj dluh vůči věřiteli, musí s uznáním dluhu souhlasit také ručitel, aby účinky uznání dluhu byly vymahatelné i na ručiteli. Pokud ručitel uhradí dlužnou částku, tak má právo požadovat na dlužníkovi úhradu celé částky. Jestliže ručitel uhradil dlužnou částku, ke které měl dlužník námitky, uplatní dlužník tyto námitky proti ručiteli. Při zrušení právnické osoby, která je dlužníkem, nebo zánik dluhu pro nemožnost plnění dlužníka ručení nezaniká. Ručení zaniká jedině splněním dluhu.

Finanční záruka musí být vždy písemná (záruční listina) a je vystavena do sjednané výše určité částky a za stanovených podmínek. Pokud je finanční záruka vystavena bankou, spořitelnou nebo úvěrním družstvem označuje ji zákon jako bankovní záruka. Výstavce finanční záruky je povinen splatit dluh, pokud jsou uvedeny podmínky k platbě, je nutné k výzvě přiložit veškeré dokumenty tak, jak je uvedeno ve smlouvě. Dlužník je povinen poskytnuté plnění splatit i s případnými úroky.

Zástavní právo je zřízeno na základě písemné smlouvy, která se nevyžaduje, pokud je movitá věc jako zástava předána zástavnímu věřiteli či třetí osobě k opatrování. V zástavní smlouvě musí být jasně zapsáno k jakému dluhu a jak vysokému je zástava opatřena. Zástavní smlouva musí mít formu veřejné listiny, u movitých věcí se použije rejstřík zástav, který je vedený Notářskou komorou. Pokud dlužník nezplatí do doby splatnosti, má věřitel právo ke zpeněžení zástavy ve veřejné dražbě, pokud se nedohodli ve smlouvě jinak. Při dražbě si věřitel zanechá peníze v hodnotě dluhu a dále má právo na náhradu nákladů spojených s dražbou, vše co je navíc odevzdává dlužníkovi.

Zajišťovací převod práva je podobný zástavnímu právu, s tím rozdílem, že věřitel nemusí věc zpeněžovat. Pokud je cena převedeného práva vyšší než dluh, tak věřitel musí částku dlužníkovi doplatit. (Novotný Petr a kol., 2017, 101-106)

Směnka je cenný papír, který má jasně danou formu zákonem, je to bezpodmínečný písemný závazek poskytující majiteli směnky právo vyžadovat po osobě na směnce uvedené ve stanovené lhůtě a místě zaplacení sumy na směnce uvedené. Směnku lze převést na jiného majitele či eskontovat, např. bance a získat eskontní úvěr. Směnky se řídí zákonem č. 191/1950 Sb. zákon směnečný a šekový. Směnky se dělí na vlastní a cizí.

„Cizí směnka obsahuje:

1. označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny vyjádřené v jazyku, v kterém je listina sepsána;
2. bezpodmínečný příkaz zaplatit určitou peněžní sumu;
3. jméno toho, kdo má platit (směnečníka);
4. údaj splatnosti;
5. údaj místa, kde má být placeno;
6. jméno toho, komu nebo na jehož řád má být placeno;
7. datum a místo vystavení směnky;
8. podpis výstavce.“ (Zákon č. 191/1950 Sb. § 1)

„Vlastní směnka obsahuje:

1. označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny a vyjádřené v jazyku, ve kterém je tato listina sepsána;
2. bezpodmínečný slib zaplatit určitou peněžitou sumu;
3. údaj splatnosti
4. údaj místa, kde má být placeno;
5. jméno toho, komu nebo na jehož řád má být placeno;
6. datum a místo vystavení směnky;
7. podpis výstavce.“ (Zákon č. 191/1950 Sb., § 75)

Smluvní pokuta může být sjednána ústně, nemá povinnost písemné formy. Slouží k dodržení doby splatnosti, v opačném případě může věřitel požadovat po dlužníkovi zaplacení pokuty v penězích, pokud nebylo sjednáno jinak. Pokud dlužník zaplatil smluvní pokutu, tak jej nezbavuje povinnosti zaplatit dluh věřitele, ke kterému se smluvní pokuta váže. Jestliže je smluvní pokuta příliš vysoká, může dlužník požadovat u soudu snížení smluvní pokuty, ten přihlédne, k jakému závazku se pokuta váže.

Úroky z prodlení k pohledávkám se řídí nařízením vlády 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje se odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravující některé otázky Obchodního věstníku a veřejných rejstříků právnických a fyzických osob. Výše úroku je dána repo sazbou zvýšenou o 8 procentních bodů. Repo sazby jsou uvedeny na stránkách České národní banky. Pro výpočet se uvádí repo sazba platná v první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení. Dlužník a věřitel si mohou dohodnout jinou výši úroků z prodlení.

Uznání dluhu musí být písemné, pokud je učiněné formou notářského či exekutorského zápisu s doložkou přímé vykonatelnosti je pohledávka při případném soudním vymáhání zajištěna k výkonu rozhodnutí či exekuce bez zdlouhavého soudního řízení. Dlužník uzná svůj dluh co do důvodu a výše.

3.1.2 Promlčecí lhůta

Občanský zákoník rozlišuje mezi lhůtou a dobou, pokud právo nebo povinnost zanikne, jedná se o dobu, lhůta je časový úsek pro uplatnění práva u soudu či jiného orgánu veřejné moci bez zániku práva či povinnosti. Promlčecí lhůta u pohledávek je 3 roky. Pokud je pohledávka

u soudu po promlčecí lhůtě, má dlužník možnost vznést námitku k promlčení a soud k této námitce přihlédne a dlužník není povinen plnit. Není možné se předem vzdávat práva uplatnění námitky. Jestliže dlužník uhradí promlčenou pohledávku, tak nelze zpětně vymáhat na věřiteli její vrácení.

Počátek promlčecí lhůty se počítá ode dne, který následuje po skutečnosti rozhodné pro její počátek, tedy den po splatnosti, který končí ve 24:00 daného dne a od 00:00 následujícího dne začíná promlčecí lhůta.

Pokud se nepromlčí pohledávka nelze promlčet ani zástavní právo k této pohledávce a promlčení pohledávky nebrání věřiteli k vyrovnání pohledávky ze zástavy. Pokud je zástavní právo zapsáno ve veřejném seznamu (např. katastrální úřad) či v rejstříku zástav, dojde k jeho promlčení po deseti letech. Pokud zástavní právo není zapsáno, promlčí se v obecné lhůtě. Jestliže jde o nemovitou věc, kterou má v držení věřitel či třetí osoba, nepromlčí se po celou dobu tohoto držení a věřitel může svou pohledávku z tohoto držení uspokojit. Pokud dojde k promlčení práva, které je zapsáno ve veřejném seznamu, nebo rejstříku zástav má dlužník, tedy majitel daného práva možnost podat žádost k vymazání tohoto práva. Pokud jde o promlčené právo zapsané v katastru, tak dlužník vyzve příslušný katastrální úřad a pokud jde o právo, které je zapsáno v rejstříku zástav, tak bude žádat u notáře.

Jestliže je pohledávka zajištěna zajišťovacím převodem práva, tak pokud dlužník neuhradí svůj závazek, je převod práva nepodmíněný. U pohledávky, která je promlčená, není důvod k vrácení zajišťovacího práva.

Pokud dlužník podepíše věřiteli uznání dluhu, prodlouží se promlčecí doba o deset let. Desetiletá lhůta začne v době podpisu uznání dluhu, a pokud je uvedeno nové datum splatnosti, tak se desetiletá promlčecí doba počítá od data splatnosti, uvedeném na uznání dluhu.

Po rozhodnutí soudu či jiného orgánu veřejné moci běží nová desetiletá lhůta ode dne uvedeného na rozhodnutí a ta se vztahuje i k úrokům, které jsou v rozhodnutí uvedeny. Pokud byl dán splátkový kalendář má každá splátka své desetileté období promlčení. (Novotný Petr a kol., 2017, 29-40)

3.2 Pohledávky – účetní pohled

Každá společnost, která je aktivní vede ve svém účetnictví pohledávky, a je nutné je zpracovávat i z daňového pohledu pro správné odvody daní. Evidence pohledávek v účetnictví má své požadavky v zákonech, jelikož velmi ovlivňují hospodářský výsledek a veškeré výkazy, které má účetní jednotka za povinnost zveřejňovat na portále justice.cz. Tyto přehledy jsou stěžejní při pohledu na solventnost dané společnosti a tím ovlivňují její postavení na trhu, proto by měla být řádná péče o pohledávky prioritou dané společnosti.

3.2.1 Pohledávky v zákoně

Zákon o účetnictví 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je hlavním právním předpisem upravujícím účetnictví v ČR. Jde o právní normu pro všechny účetní jednotky, která upravuje rozsah a způsob vedení účetnictví, jeho průkaznost.

Ministerstvo financí vydává prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví pro jednotlivé typy účetních jednotek, pro podnikatele účtující v soustavě podvojného účetnictví jde o Vyhlášku č. 500/2002 Sb.

K jednotlivým prováděcím vyhláškám patří účetní standardy, které nejsou právním předpisem. Podrobněji rozvádí účetní metody a postupy. Vydává Ministerstvo financí.

Další zákony, které ovlivňují vedení pohledávek, jsou:

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.
- Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.

Do právního řádu české republiky jsou implementovány směrnice a nařízení EU. Jedná se zejména o:

Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků. Dále pak o

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 ze dne 19. července 2002 o uplatňování mezinárodních účetních standardů.

3.2.2 Evidence pohledávek

„Účetní jednotky jsou povinny zachycovat skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví, (dále jen „účetní případy“) účetními doklady.“ (ZoÚ § 6)

Evidence pohledávek je vymezena v Českých účetních standardech pro podnikatele, zejména pak ve standardech 001 – Účty a zásady účtování na účtech a 017 – Zúčtovací vztahy.

Pohledávky vznikají na základě účetního dokladu, zejména u pohledávek z obchodních vztahů je to nejčastěji faktura. Pohledávky se evidují na příslušných účtech a analytické účty musí zohledňovat členění:

- podle jednotlivých dlužníků,
- podle časového hlediska na krátkodobé a dlouhodobé,
- podle měny na českou a cizí,
- podle položek účetní závěrky,
- členění pro daňové účely.

Účetní doklad musí mít předepsané náležitosti dle ZoÚ § 11:

- řádné označení účetního dokladu – číselné označení dle řady dokladů, které je jednoznačné, dohledatelné, bez mezer a duplicit. Označení dokladu je předpokladem pro průkazné a úplné účetnictví,
- obsah účetního případu a jeho účastníky,
- peněžní částku nebo informaci o ceně za měrnou jednotku a vyjádření množství
- okamžik vyhotovení účetního dokladu,
- okamžik uskutečnění účetního případu, není-li shodný s okamžikem vyhotovení,
- podpisový záznam osoby odpovědné za účetní případ a podpisový záznam osoby odpovědné za jeho zaúčtování.

Účetní jednotka musí mít ve svém vnitřním předpisu stanoveno, kdo je oprávněn připojovat podpisové záznamy dle jednotlivých odpovědností. Osoba odpovědná za účetní případ je ta, která souhlasí s dokladem, že daná skutečnost opravdu nastala či nastane. Formální správnost potvrzuje zpravidla účetní, že daný doklad má veškeré náležitosti dle platné legislativy.

Pohledávky dělíme z časového hlediska ke dni sestavení účetní závěrky na krátkodobé a dlouhodobé, z pohledu věřitele na vlastní a cizí.

Krátkodobé pohledávky mají splatnost jeden rok a méně, dlouhodobé pohledávky mají splatnost delší než jeden rok. Toto dělení je důležité v době sestavení účetní závěrky, pohledávka, která byla roky předtím evidována jako dlouhodobá, může být v aktuálním roce krátkodobá. Vždy se počítá doba od aktuálního data do doby splatnosti, nikoliv celkovou dobou splatnosti pohledávky

Pro účely účetní závěrky pro správné uvedení rozvahových položek se pohledávky dělí:

Dlouhodobé pohledávky

1. Pohledávky z obchodních vztahů
2. Pohledávky – ovládající a řídící osoba
3. Pohledávky – podstatný vliv
4. Odložená daňová pohledávka
5. Pohledávky za společníky
6. Dlouhodobé poskytnuté zálohy
7. Dohadné účty aktivní
8. Jiné pohledávky

Krátkodobé pohledávky

1. Pohledávky z obchodních vztahů
2. Pohledávky – ovládající a řídící osoba
3. Pohledávky – podstatný vliv
4. Pohledávky za společníky
5. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění
6. Stát – daňové pohledávky
7. Krátkodobé poskytnuté zálohy
8. Dohadné účty aktivní
9. Jiné pohledávky

Vlastní pohledávka je ta, kterou má věřitel vůči dlužníku z plnění mezi těmito subjekty. Cizí pohledávka vznikne při změně věřitele, tato změna může nastat jako dar, vklad či prodej.

3.2.3 Oceňování pohledávek

Pohledávky se při vzniku oceňují jmenovitou hodnotou, což je v případě pohledávky cena, která byla dohodnuta při uzavření obchodního styku. Při nabytí vkladem či za úplaty pořizovací

cenou, kterou se rozumí cena, za kterou by byl majetek pořízen a náklady s pořízením související.

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny. V případě pohledávek a závazků, pokud jsou vyjádřeny v cizí měně, jsou účetní jednotky povinny použít současně i cizí měnu; tato povinnost platí i u opravných položek, rezerv a technických rezerv, pokud majetek a závazky, kterých se týkají, jsou vyjádřeny v cizí měně.“ (ZoÚ Sb., § 4 odst. 12)

Pohledávky v cizí měně se přepočtou na českou měnu k okamžiku uskutečnění účetního případu (den obdržení dokladu, inkaso pohledávky, postoupení pohledávky, vklad pohledávky, započtení pohledávky) a k datu účetní závěrky (hospodářský rok, kalendářní rok) dle vyhlášeného kurzu ČNB. Lze použít pevný kurz, kde si účetní jednotka stanoví délku trvání pevného kurzu (měsíc, čtvrtletí, rok) a to vždy k prvnímu dni daného období dle ČNB, nebo kurz k okamžiku uskutečnění účetního případu. V případech vyhlášení devalvace a revalvace české koruny musí být pevný kurz změněn vždy. O kurzových rozdílech se účtuje výsledkově v účtové skupině 56 jako o finančním nákladu (kurzová ztráta) nebo jako o finančním výnosu v účtové skupině 66 (kurzový zisk).

Pohledávky se účtují v účtové třídě **3 – Zúčtovací vztahy**, v účtových skupinách 31 – Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé), 35 – Pohledávky za společníky, 37 – Jiné pohledávky. Účtová třída 3 plně nepokrývá veškeré pohledávky a tak dále najdeme pohledávky i v jiných účtových třídách. V účtové třídě 0 – Dlouhodobý majetek v účtové skupině 05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek a v účtové skupině 06 – Dlouhodobý finanční majetek, nebo v účtové třídě 1 – Zásoby v účtové skupině 15 – Poskytnuté zálohy na zásoby.

Tabulka 1: běžně používané syntetické účty pohledávek ve skupině 31 – Pohledávky

311	Odběratelé
313	Pohledávky za eskontované cenné papíry
314	Poskytnuté provozní zálohy
315	Ostatní pohledávky

Zdroj: vlastní práce

Tabulka 2: běžně používané syntetické účty pohledávek ve skupině 05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

051	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek
052	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek
053	Poskytnuté zálohy na finanční majetek

Zdroj: vlastní práce

Účtování pohledávek za odběrateli:

Dle daňového dokladu se jmenovitá hodnota zaúčtuje na stranu MD na účet **311 – Odběratelé** což značí zvýšení. Na stranu D se účtuje na výnosových účtech a plátce DPH na účtu 343 – DPH.

Účetní závěrka má podávat věrný a poctivý obraz, a proto dle zásady opatrnosti v účetnictví musí účetní jednotka upravit i výši pohledávek, u nichž se předpokládá, že jejich zaplacení je v ohrožení a měla by tedy dočasně snížit účetní hodnotu pohledávky. Účetní jednotka ve vnitřním předpisu uvede možnost odpisu pohledávek po splatnosti a stanovenou tvorbu výše opravných položek. Tento odpis je nedaňový, pro účetní opravné položky se obvykle využívá účet **559 – Tvorba opravných položek**. Opravná položka u pohledávky je jen přechodný stav, je zde ještě možnost její úhrady. Účetní odpis pohledávky je možné zaúčtovat na vrub účtu **546 – Odpis pohledávky**, který je nedaňový (pokud není částečně tento náklad pokryt rozpuštěním daňové opravné položky). Taktéž účetním odpisem pohledávka nezaniká, může dojít k její úhradě. Proto je vhodné i nadále ji sledovat na podrozvahovém účtu.

3.2.4 Postoupení pohledávky

Při postoupení pohledávky dojde ke změně na straně věřitele, jde o prodej pohledávky a veškerého příslušenství náležejícího k pohledávce. Původní věřitel je označován jako postupitel a nový věřitel je označován jako postupník. Postoupení pohledávky není ze zákona podmíněno písemnou smlouvou. Při postoupení pohledávky nemusí být vysloven souhlas ze strany dlužníka, pokud je u pohledávky zajištění, musí být podána informace o změně vlastníka věřiteli, pokud by tak nebylo učiněno, zajištění zaniká.

Postupitel ručí jen za pohledávku, která byla postoupena úplatou a to do výše úplaty a sjednaných úroků, což je však možné smluvně vyloučit. Pokud je pohledávka v budoucnu nejistá nebo nedobytná, zaniká ručení u postoupené pohledávky ze strany postupitele a to

i u pohledávky, která se stane nedobytnou v důsledku náhody nebo nedopatřením postupníka až po jejím postoupení.

Účtování u postupitele pohledávky:

MD 315 – Ostatní pohledávky

DAL 646 – Ostatní výnosy z pohledávek

S výnosem je také nutné zaúčtovat náklad (kompenzace či rozvahové účtování dle zákona o účetnictví zakázáno):

MD 546 – Ostatní náklady z pohledávek

DAL – kde byla pohledávka účtována

Náklad na účtu 546 - Ostatní náklady pohledávek je daňově účinný do výše výnosu na účtu 646 – Ostatní výnosy z pohledávek.

Účtování u postupníka pohledávky:

Nabytí pohledávky se účtuje v pořizovací ceně, nominální hodnota pohledávky je evidována v knize podrozvahových účtů.

MD 315 – Ostatní pohledávky

DAL 325 – Ostatní závazky

Při úhradě od pohledávky:

MD 221 – Bankovní účty

DAL 315 – Ostatní pohledávky

Pokud nedojde k úhradě a pohledávka bude odepsána, jde o daňově neúčinný náklad.

3.2.5 Vklad pohledávky

Při založení nové s.r.o. je dle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích 90/2012 Sb., možnost vložit do základního kapitálu pohledávku jako nepeněžitý vklad.

„Je-li nepeněžitým vkladem pohledávka, je předmět vkladu vnesen účinností smlouvy o vkladu pohledávky. Na smlouvu o vkladu pohledávky se použijí přiměřeně ustanovení občanského zákoníku o postoupení pohledávky. Vkladatel ručí za její dobytost do výše jejího ocenění.“
(Zákon č. 90/2012 Sb., § 21 odst. 2)

Jelikož jde o nepeněžní vklad, musí být pohledávka oceněna znalcem. Vkladatel pohledávky ručí za úhradu vložené pohledávky do výše ocenění, nelze tedy vytvořit odpis pohledávky.

Účtování pohledávky u nabyvatele:

	MD	DAL
Upsání vkladu do základního kapitálu	353	419
Nepeněžitý vklad	311	353
Zápis do obchodního rejstříku	419	411

Účtování pohledávky u vkladatele:

	MD	DAL
Počáteční stav	311	---
Úpis závazku nepeněžitého vkladu pohledávky	799	751
Splacení nepeněžitého vkladu pohledávky	378	311
Zápis s.r.o. do obchodního rejstříku	061	367
Zápočet pohledávky a závazku z nepeněžitého vkladu	367	378
Splnění vkladu do s.r.o.	751	799

3.2.6 Odložená daňová pohledávka

Vyhláška č. 500/2002, Sb., v § 59 ukládá: „(1) O odložené dani účtují a vykazují ji účetní jednotky, které tvoří konsolidační celek, a účetní jednotky, které sestavují účetní závěrku v plném rozsahu (§ 18 odst. 4 zákona). Ostatní účetní jednotky stanoví, zda budou účtovat o odložené dani a vykazovat ji.“

Odložená daňová pohledávka vzniká z rozdílu mezi účetními a daňovými pravidly a účtuje se o ní pouze v případě, že jsou v budoucnu dosažitelné odčitatelné přechodné rozdíly v účtové skupině **48 – Odložený daňový závazek a pohledávka**.

„Příčiny vzniku odčitatelných přechodných rozdílů:

- Vyšší účetní odpisy než daňové
- Tvorba opravných položek k zásobám, dlouhodobému majetku
- Tvorba účetních opravných položek k pohledávkám (pokud se předpokládá, že v budoucnu vznikne náklad)
- Tvorba účetních rezerv (v budoucnu vznikne daňový náklad na účel rezervy)
- Nevyužitá daňová ztráta

- Nezaplacená přijatá faktura za smluvní penále a úroky z prodlení bude uhrazeno v budoucnu)“ (Březinová a Štohl, 2017, s. 67)

Daňová pohledávka v rozvaze:

C.II.1.4. Odložená daňová pohledávka

Daňová pohledávka ve výkazu zisku a ztráty (druhovému členění):

L. 2. Daň z příjmů odložená

3.3 Pohledávky – daňový pohled

„Daňově lze zvýhodňovat jen pohledávky právně nezpochybnitelné. Na první pohled se může jevit jako banální, ale co když pohledávka kupříkladu vznikla na základě právního úkonu, který byl neplatný ex tunc (od samého počátku)? Vyřadil poplatník takovou pohledávku ze svého účetnictví, nebo ji spolu s ostatními daňově zvýhodňuje? Může se jednat o celou škálu nejrůznějších pohledávek z titulu náhrad, jestliže na tuto náhradu není právní nárok, nebo se občas stává, že pohledávka sice vznikla ale ve vztahu k jiné osobě (např. zboží je dodáváno fyzické osobě, která je jednou podnikatelem – fyzickou osobou, a podruhé jednatelem právnické osoby). Ve všech těchto případech platí, že daňově nemohou být uplatněny výdaje ve formě odpisu pohledávky nebo tvorby opravných položek, pokud pohledávky právně neexistovaly nebo existovaly v jiné výši.“ (Drbohlav a Pohl, 2011, s-25)

3.3.1 Opravné položky

Účetní závěrka má podávat věrný a poctivý obraz, a proto dle zásady opatrnosti v účetnictví musí účetní jednotka upravit i výši pohledávek, u nichž se předpokládá, že jejich zaplacení je v ohrožení a měla by tedy při inventarizaci dočasně snížit účetní hodnotu pohledávky opravnou položkou. Daňově uznatelné opravné položky můžeme vytvářet zákonně dle Zákona o rezervách. Pro účtování opravných položek dle zákona o rezervách se využívá na straně MD účet **558 – Tvorba opravných položek**. Opravná položka u pohledávky je jen přechodný stav, je zde ještě možnost její úhrady a ve většině případů je účtování opravných položek jedním z předpokladů pro odpis pohledávky. Odpis pohledávky je možné zaúčtovat na straně MD účtu **546 – Odpis pohledávky**, který by měl být rozdělen na daňovou a nedaňovou část analytickou evidencí, dle odpisu pohledávky účetně či daňově.

Tvorba a zúčtování opravných položek, se účtuje v těchto účtových skupinách:

- 09 – opravné položky k dlouhodobému majetku,
- 29 – opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku.
- 39 – opravné položky k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování.

V rozvaze jsou opravné položky v aktivech ve sloupci korekce se záporným znaménkem, ve výkazu zisku a ztrát se opravné položky projeví v provozním (případně i ve finančním) výsledku hospodaření. Opravné položky je nutné uvést v příloze účetní závěrky s jejich odůvodněním.

Daňové opravné položky lze tvořit k nepromlčeným pohledávkám, které byly při vzniku zaúčtované ve výnosech, a tento výnos nebyl osvobozen od daně, jsou splatné po 1. 1. 1995, v případě nabytí pohledávky jen ty, které byly zaplacené.

Opravné položky nelze tvořit k pohledávkám vzniklých z titulu:

- cenných papírů a ostatních investičních nástrojů,
- úvěrů, zápůjček, záloh,
- ručení (výjimka – ručení za celní dluh),
- plnění ve prospěch vlastního kapitálu a úhrady ztráty obchodní korporace,
- smluvní pokuty, úroky, poplatky, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů,
- pohledávek nabytých bezúplatně a k souboru pohledávek,
- existence závazku k vzájemnému zápočtu.

Zákon č.: 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmu upravuje pohledávky v několika režimech:

§ 8 Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení

Pohledávka musí být přihlášena v řádném termínu, opravná položka má platnost od zahájení insolvenčního řízení do stanovení soudu. Je-li povolena reorganizace, postačuje, že dlužník pohledávku uvedl v seznamu svých dluhů.

§ 8a Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994

Opravná položka se tvoří za těchto pravidel:

- 50 %, pokud je pohledávka více než 18 měsíců po splatnosti,
- 100 %, pokud je pohledávka více než 30 měsíců po splatnosti,
- u postoupené pohledávky vyšší než 200.000 Kč bez příslušenství dle výše uvedených možností za podmínky, že je k této pohledávce zahájeno jedno z řízení: rozhodčí, soudní či správní.

8b Opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh

Jedná se o opravné položky z titulu ručení za celní dluh a lze je vytvářet jen do výše hodnoty pohledávky odpovídající provedené úhradě celního dluhu.

§ 8c – Opravnou položku až do výše 100 % lze vytvořit u pohledávky za těchto podmínek:

- pohledávka za členy obchodní korporace za upsaný kapitál nebo mezi spojenými osobami,

- rozvahová hodnota nepřesahuje 30.000 Kč,
- je více jak 12 měsíců po splatnosti,
- celková hodnota pohledávek k danému subjektu nepřesahuje více jak 30.000 Kč.

Pro správné vyplnění daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob je evidence opravných položek v účetnictví velmi důležitá, jelikož se uvádějí dle předešlého rozdělení v Příloze č. 1 II. Oddílu, viz následující výňatek z daňového přiznání.

Obrázek 1: Opravné položky k pohledávkám v daňovém přiznání

C. Odpis pohledávek zahrnovaný do výdajů (nákladů) k dosažení, zajištění a udržení příjmů a zákonné rezervy a zákonné opravné položky vytvářené podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o rezervách)

a) Odpis neuhrazených pohledávek zahrnovaný do daňových výdajů (nákladů) a zákonné opravné položky k pohledávkám, mimo bankovních opravných položek podle § 5 zákona o rezervách – vyplňují všichni poplatníci

Řádek	Název položky	Vyplní v celých Kč	
		poplatník	finanční úřad
1	(neobsazeno)	X	X
2	(neobsazeno)	X	X
3	Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení vytvořené podle § 8 zákona o rezervách v daném období, za které se podává daňové přiznání		
4	Stav zákonných opravných položek k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení (§ 8 zákona o rezervách) ke konci období, za které se podává daňové přiznání		
5	Stav nepromlčených pohledávek splatných po 31. prosinci 1994, k nimž lze tvořit zákonné opravné položky (§ 8a zákona o rezervách) ke konci období, za které se podává daňové přiznání		
6	Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám vytvořené podle § 8a zákona o rezervách v daném období, za které se podává daňové přiznání		
7	Stav zákonných opravných položek k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994 (§ 8a zákona o rezervách) ke konci období, za které se podává daňové přiznání		
8	Opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh vytvořené podle § 8b zákona o rezervách v daném období, za které se podává daňové přiznání		
9	Stav zákonných opravných položek k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh (§ 8b zákona o rezervách) ke konci období, za které se podává daňové přiznání		
10	Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám, vytvořené podle § 8c zákona o rezervách v daném období, za které se podává daňové přiznání		
11	Stav zákonných opravných položek k nepromlčeným pohledávkám vytvořených podle § 8c zákona o rezervách ke konci období, za které se podává daňové přiznání		
12	Úhrn hodnot pohledávek nebo pořizovacích cen pohledávek nabytých postoupením, uplatněných v daném zdaňovacím období, za které se podává daňové přiznání jako výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmů podle § 24 odst. 2 písm. y) zákona		

Zdroj: Tiskopis 25 5404 MFin – vzor č. 28

3.3.2 Insolvenční řízení

Insolvenční řízení je upraveno Zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Insolvenční řízení může skončit buď likvidací, nebo reorganizací.

Návrh na insolvenční řízení lze podat, pokud se jedná o pohledávky vůči subjektu, které jsou více jak 30 dnů po splatnosti. V návrhu musí být uvedeny identifikační údaje obou stran, skutečnosti, které dokazují na hrozící úpadek a jejich listinné důkazy.

Zahájení insolvenčního řízení je možné pouze na návrh, který musí být písemný a podán u insolvenčního soudu, tento návrh může podat i dlužník v případě hrozícího úpadku. Formuláře jsou uloženy na www.justice.cz, tam je také možnost sledovat věřitele, zda u nich neprobíhá insolvenční řízení.

Pokud insolvenční soud na základě podkladů zjistí, že je dlužník v úpadku, nebo že mu úpadek hrozí, vydá rozhodnutí, ke kterému má dlužník možnost se vyjádřit a insolvenční soud do 15 dnů vydá své rozhodnutí. V následujících 2 měsících mají věřitelé možnost přihlásit své pohledávky, pokud tak neučiní, již není možné k nim přihlížet. Pokud jde o pohledávky v cizí měně, musí být přepočteny na korunu českou dle kurzů ČNB, tento přepočet se uvádí ke dni splatnosti, nebo ke dni zahájení insolvenčního řízení, pokud jsou ještě před datem splatnosti.

Pokud jde o oddlužení, je lhůta pro přihlášení pohledávek 30 dnů. Úpadek nastává okamžikem jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku.

Opravné položky k pohledávkám za účastníky insolvenčního řízení v případě jejich přihlášení lze tvořit do výše rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek, jestliže byla povolena reorganizace, postačí uvedení pohledávky ze strany dlužníka. Jestliže pominou důvody tvorby opravné položky dle zákona o rezervách § 8, pokračuje účetní jednotka dle § 8a.

Pokud soud rozhodl o vyhlášení konkursu na majetek dlužníka, má věřitel u pohledávky, která byla přihlášena do insolvenčního řízení, možnost vrácení DPH u pohledávek, ke kterým při uskutečnění zdanitelného plnění vznikla povinnost přiznat daň. Tato pohledávka nesmí být starší než 6 měsíců k datu rozhodnutí soudu o úpadku a věřitel musí dlužníkovi doručit daňový doklad, ke kterému musí mít potvrzení od dlužníka k jeho převzetí. Daňový doklad musí mít náležitosti dle § 46 zákona o dani z přidané hodnoty.

Jde pouze o náhled do insolvenčního řízení, jelikož cílem této práce není celkový přehled insolvenčního řízení, jsou uvedeny pouze základní informace.

3.3.3 Odpis pohledávek

Odpis pohledávky se zaúčtuje na vrub účtu **546 – Odpis pohledávky**, který se analyticky dělí na daňově účinný a daňově neúčinný. Odepsat pohledávku z hlediska opatrnosti je možné účetně, aby nebyl zkreslen pohled na společnost z důvodu nedobytnosti pohledávky, ale zákonem prozatím není možno pohledávku odepsat daňově. Odpisem se pohledávka vyřadí z rozvahy a tím se sníží výsledek hospodaření, pohledávka již nebude v rozvahové evidenci, ale dle ČÚS č. 019 – Náklady a výnosy bod 3.6.6. bude dále evidována v knize podrozvahových účtů pro případnou úhradu a návrat do výnosů společnosti. Pokud je pohledávka odepsaná z důvodu úmrtí či zániku dlužníka bez právního nástupce lze ji vypustit i z podrozvahové evidence.

Podmínky pro daňově uznatelný odpis pohledávek jsou dány v ZDP č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů § 24, odst. 2 písm. y).

U pohledávek, které mají splatnost méně než 18 měsíců a u pohledávek, jejichž jmenovitá hodnota je vyšší než 200.000 Kč či postoupené pohledávky, jejichž jmenovitá hodnota je vyšší než 200.000 Kč a nebylo k nim zahájeno rozhodčí řízení, soudní řízení nebo správní řízení za dlužníkem lze daňově odepsat za těchto podmínek:

- u dlužníka, u kterého soud zrušil konkurs proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující, a pohledávka byla poplatníkem přihlášena u insolvenčního soudu a měla být vypořádána z majetkové podstaty,
- který je v úpadku nebo jemuž úpadek hrozí na základě výsledků insolvenčního řízení,
- který zemřel a pohledávka nemohla být uspokojena ani vymáháním na dědicích dlužníka,
- který byl právnickou osobou a zanikl bez právního nástupce a věřitel nebyl s původním dlužníkem spojenou osobou,
- na jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je uplatňována veřejná dražba, a to na základě výsledků této dražby,
- jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je postižen exekucí, a to na základě výsledků provedení této exekuce.

Než je proveden odpis pohledávky, je nutné zkontrolovat, zda k pohledávce nebyla vytvořena zákonná opravná položka. Pokud by byla vytvořena zákonná opravná položka, tak je nutné před provedením odpisu pohledávky tuto položku zrušit a teprve poté pohledávku daňově odepsat. V případě, že pohledávka obsahuje také DPH, je součástí pohledávky.

3.3.4 Archivace

Archivace účetních dokladů je 5 let. Archivace daňových dokladů je 10 let. „Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“). Ustanovením § 148 odst. 5 určuje maximální lhůtu pro vyměření a doměření daně, která je objektivní prekluzivní lhůtou. Lhůta pro stanovení daně končí nejpozději uplynutím deseti let od jejího počátku. Počíná běžet dnem, v němž uplynula lhůta pro podání řádného daňového tvrzení.“ (Janda, 2017, s. 41)

Veškeré výše uvedené informace k archivaci je nutné brát na zřetel i u pohledávek odepsaných či u pohledávek, ke kterým byly vytvořeny opravné položky.

3.4 Shrnutí teoretické části

Teoretická část je rozdělena na tři podkapitoly, první podkapitola přinesla poznatky, které se týkají pohledávek při jejich vzniku, tedy od podpisu smlouvy, na základě které společnost plní pro jiný subjekt a vzniká ji pohledávka. Jsou zde uvedeny informace, jak už v této fázi zajistit pohledávky pomocí instrumentů, které jsou upraveny v zákonech, dále uvádím časové údaje, které je důležité hlídat již při vzniku pohledávky.

Následuje druhá podkapitola, je zaměřena na informace vztahující se k účetnictví. V této podkapitole je uvedeno, kde se pohledávky evidují, jak se správně evidují, aby byly dodrženy principy účetnictví a výkazy z účetnictví dávaly jejich uživatelům informace, na základě kterých se můžou rozhodovat a své rozhodnutí kontrolovat.

Třetí podkapitola se zabývá pohledávkami z daňového pohledu, který bývá odlišný účetnímu pohledu, jelikož je postaven na jiných zákonech, které udávají za jakých podmínek je možné s pohledávkami manipulovat. Je zde upozorněno na odlišný pohled odpisu a tvorby opravných položek k pohledávkám. Tato kapitola je doplněna o informace k archivaci, která je vlastně návratem k první podkapitole, kde jsou probírány lhůty pro možné řešení pohledávek.

Teoretická část shrnuje informace, které si může účetní jednotka sama obhospodařit, bez využití externího zajištění.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

V předešlé části jsem se zabývala vznikem pohledávky, řešením pohledávky z daňového a účetního hlediska, které může podnik zabezpečit vlastními silami bez nákladů, které vznikají pořizováním externích zajišťovacích instrumentů. V praktické části se chci zabývat externím zajištěním pohledávek a jejich vlivem na hospodářský výsledek společnosti s přihlédnutím k likviditě, jejich vymáháním a následným zánikem pohledávek.

4.1 Externí zajištění pohledávek

Každá společnost má možnost využít dostupné zajišťovací instrumenty, které nabízí náš trh. Tyto instrumenty jsou dostupné v bankovním a pojišťovacím sektoru, který své nabídky řeší individuálně. Pro jednotlivé pohledávky je důležité vyhledat vhodný produkt pro zajištění, který se bude odehrávat dle výše pohledávky a místa doručení zásob při jejich prodeji.

4.1.1 Externí inkasní agentura

Na našem trhu jsou společnosti, které nabízejí správu a inkaso pohledávek. Tyto firmy se zabývají celým tokem pohledávek ve společnosti, který začíná právním poradenstvím (výběr klientů, fakturační služby), vymáhání pohledávek (od upomínky až k vymáhání soudnímu, mimosoudnímu či exekučnímu), ale také nabízejí odkup pohledávek. Nabízejí správu jak pohledávek v rámci České republiky, tak i Evropské unie či vybraných ostatních zemí.

Při výběru inkasní agentury je důležité, aby tato agentura byla členem Asociace inkasních agentur AIA, čímž je zaručeno, že agentura bude postupovat dle zákonných prostředků a jednat v souladu s dobrými mravy.

„Etický kodex AIA:

- I. Všechny státní a místní zákony a nařízení budou přísně dodržovány.
 - II. Osobní nedotknutelnost dlužníka bude respektována za každých podmínek.
 - III. Obchod bude veden cestou rozvíjející a podporující respekt a důvěru v činnost inkasních agentur.
 - IV. Všechny získané informace budou předmětem ochrany dat.
 - V. Případy ve správě inkasních agentur budou spravovány rychle, výkonně a profesionálně.“
- (Etický kodex AIA, c2010)

4.1.2 Pojištění pohledávek

Každá společnost má své klienty, jejichž bonitu zná, a proto s nimi obchoduje a udržuje obchodní vztah. Pokud se ale společnost chce rozrůstat, je nutné hledat nové klienty na nových trzích a to již sebou nese rizika, proti kterým se lze pojistit. Náklady, které vzniknou z důsledku pojištění má společnost předem dány a může je tedy rozpočítat do ceny zboží či služeb. Pojištění je možné sjednat pro případ platební neschopnosti odběratele nebo pro případ platební nevůle odběratele. Pokud je pojištěna platební neschopnost, tak pojišťovna v případě, že dlužník není v konkursu, či nebyl konkurz zamítnut z důvodu nedostatku majetku, neposkytne žádné plnění, ale pokud je pojištěna platební nevůle odběratele, tak banka plní dle pojistné smlouvy bez ohledu na důvod neuhrazení pohledávky. Společnosti si pojišťují své pohledávky z důvodu likvidity, ale také z důvodu dobrého hospodářského výsledku a cash-flow.

Pojistit je možné buď jednotlivého odběratele či soubor pohledávek od menších odběratelů, záleží na stanovení úvěrových limitů u jednotlivých odběratelů, které navrhne pojišťovna. Úvěrový limit je nejvyšší možná částka, kterou může odběratel pojištěnému dlužit.

Pojištění lze sjednat pro jednotlivé odběratele, či jen pro vybrané odběratele, může pojistit jen odběratele dle místa či pojištění obratu firmy. Do pojištění vstupují pouze pohledávky, které vznikly po podpisu pojistné smlouvy.

Pro řešení škodní události a dosažení pojistného plnění je nejdůležitější včasné řešení škodní události.

Průběh řešení pojistné události:

1. dodávka (zboží či služba),
2. splatnost pohledávky dle smlouvy s odběratelem,
3. ohlášení pohledávky, lhůta je 2 – 3 měsíce dle smlouvy s pojišťovnou, jde o lhůtu, kdy odběratel musí nahlásit neuhrazenou pohledávku pojišťovně. Pokud po této lhůtě odběratel uspokojí další dodávku dodavateli, již nepodléhá pojištění. Pokud je více pohledávek počítá se tato lhůta od nejstarší pohledávky,
4. karenční lhůta, obvykle trvá 3 – 6 měsíců, je to doba, kdy dochází k vymáhání pohledávky, náklady na mimosoudní vymáhání obvykle hradí pojistitel,
5. pojistná událost vznikne po karenční lhůtě a končí výplatou pojistného plnění, cca 30 dnů po uplynutí karenční lhůty či od vzniku platební neschopnosti.

Jestliže pojišťovna vyplatila pojistné plnění k pohledávce, má věřitel povinnost tuto pohledávku držet neustále ve své evidenci a nadále vymáhat po dlužníkovi. V případě, že dlužník uhradí pohledávku, musí věřitel vrátit pojišťovně vyplacené pojistné plnění.

Vyplacené pojistné plnění je zaúčtováno do ostatních provozních výnosů dle § 27 Vyhlášky 500/2002 Sb. k ZoÚ. Tato položka vstupuje do základu daně z příjmů ve všech případech, ke kterým je vyplaceno pojistné.

Vlastní pohledávka společnosti, která je zaúčtována do výnosů, které ovlivňují základ daně, může společnost podle zákona, o rezervách při splnění podmínek vytvářet opravné položky k této pohledávce. U pojištěných pohledávek je nesprávné vytvářet opravné položky, jelikož pohledávka je zajištěna pojistnou smlouvou a účetnictví by nedávalo věrný a poctivý obraz. Opravnou položku může společnost vytvořit do výše, kterou nepokrývá pojistné plnění, které nebývá kryto do 100 % hodnoty pohledávky. Pokud již společnost jedná s pojišťovnou o pojistném plnění, tak na konci účetního období má povinnost z aktuálního principu vytvořit dohadnou položku (je znám účel a čas, nikoliv přesná částka) a v tomto případě vytvoří opravnou položku k pohledávce. Pohledávku dále eviduje v podrozvahové evidenci a veškeré skutečnosti vypíše do přílohy účetní závěrky. Následující příklad č. 1 zobrazuje účtování u pojištěné pohledávky.

Příklad 1: Pojištěná pohledávka

Společnost ABC pojistila pohledávky pro nového odběratele, které byly po uzavření smlouvy ve výši 2.000.000 Kč, poplatek za uzavření a vyhotovení smlouvy činil 5.000 Kč, výše pojistného činila 1 % z nominální hodnoty, spoluúčast 15 %, v následujícím roce z důvodu neuhrazení pohledávky vzniklo pojistné plnění. V příkladu není pro zjednodušení uvedeno DPH.

Účetní případ	Částka v Kč	MD	DAL
Uzavření smlouvy	5.000	568	325
Úhrada	5.000	325	221
Vznik pohledávky	2.000.000	311	604
Předpis pojistného	20.000	548	325
Úhrada pojistného	20.000	325	221

Pohledávka byla splatná k poslednímu říjnu 2016, na začátku listopadu byla nahlášena pojistná událost, která nebyla do konce roku vyřešena ze strany pojišťovny, avšak společnost obdržela informaci o vzetí pojistné události do řešení, byla vytvořena dohadná položka a zároveň opravná položka k pohledávce, tyto účetní operace byly v roce 2016 a po nich se již žádné účetní operace k této pohledávce neúčtovaly.

Účetní případ	Částka v Kč	MD	DAL
Dohadná položka	1.700.000	388	648
Opravná položka k pohledávce	1.700.000	559	391

V lednu roku 2017 došlo k úhradě pojistné události na základě přihlášené pohledávky od pojišťovny ve výši 1.700.000 Kč.

Účetní případ	Částka v Kč	MD	DAL
Pojistná událost - potvrzení	1.700.000	378	646
Úhrada od pojišťovny	1.700.000	221	378
Zrušení dohadné položky	1.700.000	648	388
Rozpuštění opravné položky	1.700.000	391	559
Odpis pohledávky, nedaňový	2.000.000	546	311

Společnost ABC musí i nadále držet tuto pohledávku v účetnictví jako neuhrazenou a podnikat kroky k jejímu uhrazení ze strany odběratele. Možnost daňového odpisu této pohledávky by vznikla až při splnění zákonných podmínek.

Zdroj: Vlastní práce

Pohledávky, které ve společnosti nevznikly (postoupené pohledávky) lze také pojistit, aby byly odstraněny ekonomické důsledky, které by vznikly v případě neuhrazení těchto pohledávek, jelikož byly odčerpány finanční prostředky na uhrazení pohledávky a tím snížena pohotová likvidita podniku. V příkladu č. 2 jsou zobrazeny účetní operace u pohledávky, která vstoupila do společnosti nákupem, a tudíž neovlivnila daň z příjmů.

Příklad 2: Pojištěná postoupená pohledávka

Postoupená pohledávka ve výši 2.000.000 Kč, poplatek za uzavření a vyhotovení smlouvy činil 5.000 Kč, výše pojistného činila 1 % z nominální hodnoty, spoluúčast 15 %, v následujícím roce z důvodu neuhrazení pohledávky vzniklo pojistné plnění. V příkladu není pro zjednodušení uvedeno DPH.

Účetní případ	Částka v Kč	MD	DAL
Uzavření smlouvy	5.000	568	325
Úhrada	5.000	325	221
Nákup pohledávky	2.000.000	315	325
Úhrada pohledávky	2.000.000	325	221
Předpis pojistného	20.000	548	325
Úhrada pojistného	20.000	325	221

Pohledávka byla splatná k poslednímu říjnu 2016, na začátku listopadu byla nahlášena pojistná událost, která nebyla do konce roku vyřešena ze strany pojišťovny, avšak společnost obdržela informaci o vzetí pojistné události do řešení, byla vytvořena dohadná položka a zároveň opravná položka k pohledávce, tyto účetní operace byly v roce 2016 a po nich se již žádné účetní operace k této pohledávce neúčtovaly.

Účetní případ	Částka v Kč	MD	DAL
Dohadná položka	1.700.000	388	648
Opravná položka k pohledávce	1.700.000	559	391

V lednu roku 2017 došlo k úhradě pojistné události na základě přihlášené pohledávky od pojišťovny ve výši 1.700.000 Kč.

Účetní případ	Částka v Kč	MD	DAL
Pojistná událost - potvrzení	1.700.000	378	646
Úhrada od pojišťovny	1.700.000	221	378
Zrušení dohadné položky	1.700.000	648	388

Společnost ABC musí i nadále držet tuto pohledávku v účetnictví jako neuhrazenou a podnikat kroky k jejímu uhrazení ze strany odběratele. Možnost odpisu této pohledávky by vznikla až při splnění zákonných podmínek.

Zdroj: Vlastní práce

Z příkladu je zřejmé, že vznikl výnos, který vstupuje do daně z příjmů a nedaňový náklad. Společnosti tedy vznikla povinnost odvést z uhrazeného pojistného plnění daň z příjmů a o tuto částku se snižuje úhrada postoupené pohledávky.

Touto problematikou se zabýval koordinační výbor složený ze zástupců finančního úřadu a komory daňových poradců dne 13. 10. 2011 a stanovisko GFŘ zní:

„V souladu s § 24 odst. 2 písm. y) ZDP má poplatník právo odepsat pohledávku pouze v případě, že jsou naplněny podmínky uvedené v závěru tohoto stanovení, tj. mimo jiné jde o pohledávky „výnosové“, a zároveň se jedná o pohledávky za dlužníkem, který splňuje alespoň jednu z podmínek uvedených pod body 1 až 6 tohoto ustanovení. V případě pojištěných pohledávek by bylo možné toto ustanovení využít pouze za předpokladu, že splňují výše uvedené podmínky.

...

Jako další argument lze v uvedené souvislosti uvést, že výdajem (nákladem) přímo souvisejícím s přijatým pojistným plněním lze uznat placené pojistné, neboť právě díky poplatníkem uzavřené smlouvě, na jejímž základě je pojistné hrazeno, lze v případě pojistné události nárokovat na pojišťovně pojistnou náhradu v podobě výplaty pojistného plnění, které představuje pro poplatníka zdanitelný příjem.“ (Zápis z jednání Koordinálního výboru s Komorou daňových poradců ČR konaného dne 13. 10. 2011)

4.1.3 Faktoring

Faktoring se využívá u krátkodobých pohledávek vzniklých z obchodního styku, proto je označován jako krátkodobý zdroj financování. Jedná se tedy o pohledávky, které mají splatnost méně než 180 dnů, u pohledávek v rámci ČR je lhůta do 90 dnů. Faktoringová společnost uhradí dohodnuté procento (maximální hranicí bývá 90 %) výše pohledávky a dodavatel má tedy finanční hotovost plně k dispozici, čímž pomáhá při finančním plánování a stabilizaci cash flow, jde o zálohu na pohledávku. Dodavatel za službu platí poplatky za základní službu a za další služby dle individuálního výběru. V případě poskytnutí překlenovacího úvěru je účtován úrok dle mezibankovního trhu.

Dodavatel uzavře smlouvu s faktoringovou společností, kde dodavatel uvede, kterých odběratelů se bude faktoringová smlouva týkat, faktoringová společnost si prověří bonitu těchto klientů i bonitu zadavatele. Pro uzavření smlouvy mají banky limit výše obrátu společnosti, který bývá minimálně 10.000.000 Kč a poptávající společnost musí být na trhu

minimálně 1 rok. Ke smlouvě je také možné uzavřít pojištění pohledávek pro případ nezaplacení od odběratele.

Dodavatel při dodávce zboží či poskytnutí služeb na faktuře uvede klausuli (postupní doložku) o postoupení pohledávky na faktoringovou společnost společně s uvedením účtu k platbě. Stejnou fakturu odešle na faktoringovou společnost, tím se odběratel stává dlužníkem faktoringové společnosti. Dodavatel obdrží do předem stanovené doby po obdržení faktury faktoringovou společností tzv. předfinancování a v případě uzavřeného pojištění oznámí faktor pohledávku pojišťovně. Faktoringová společnost se o pohledávku stará (upomínání, vymáhání) a odběratel má možnost se kdykoliv informovat o stavu své pohledávky. Odběratel uhradí částku z faktury na účet uvedený na faktuře a po obdržení této částky faktoringová společnost dopláci zbývající hodnotu dodavateli.

Pokud dlužník neuhradí fakturu, jsou zde dvě možnosti pokračování a to dle uzavřené smlouvy. Tuzemský regresní faktoring, je metoda financování po dobu splatnosti a po dobu regresní lhůty, která bývá 90 dnů v ojedinělých případech 180 dnů. V případě neuhrazení ani v průběhu regresní lhůty je dodavatel povinen uhradit vyplacenou částku faktoringové společnosti.

Tuzemský bezregresní faktoring, je metoda, kdy na sebe faktoringová společnost přebírá riziko nezaplacení pohledávky. V tomto případě, pokud odběratel neuhradí svůj závazek, obdrží dodavatel 80 % neuhrazené pohledávky, která je hrazena z pojistného plnění, jde tedy o faktoring spojený s pojištěním pohledávek.

Při obchodování se zahraničím je nabízena služba exportního faktoringu, který je ve formě regresní tak bezregresní. V případě zahraničního trhu upřednostňují poskytovatelé formu bezregresní z důvodu většího rizika. Další možností je faktoring s dvěma faktory, tato služba je založena na zapojení krom domácí faktoringové společnosti ještě na faktoringové společnosti v zemi odběratele. Domácí faktoringová společnost se v tu chvíli stává prostředníkem mezi dodavatelem a zahraniční faktoringovou společností, pro větší jistotu je dobré, aby faktoringové společnosti byly členy světové organizace Factor Chain International, která sdružuje faktoringové společnosti, které mají silné finanční postavení. Tento způsob může být podpořen pojištěním pohledávky.

Jsou nabízeny další možnosti faktoringu např.:

Importní faktoring – úvěr na nákup zboží od zahraničního dodavatele.

Bilanční (rámcový) faktoring – snížení pohledávek s možností snížení úvěru.

U faktoringu je velice důležité dbát na účetní a daňové hledisko při jednotlivých operacích, které jsou během využití faktoringu prováděny. Při uzavření smlouvy je důležité brát na zřetel pohyb pohledávek mezi dodavatelem a faktoringovou společností, jelikož to má vliv na finanční ukazatele dané firmy.

Touto problematikou se zabývá Interpretace I-12 Faktoring Národní účetní rady. Vlastnictví pohledávek může být ve smlouvě zakotveno dvojího druhu, tím prvním je ponechání vlastnictví na dodavateli po celou dobu a v druhém případě přechází vlastnictví na faktoringovou společnost, která přebírá nejen právo, ale i riziko.

Pokud je ve smlouvě uvedeno ponechání vlastnictví na dodavateli, tedy v případě neuhrazení pohledávky ze strany odběratele, vrací faktor pohledávky zpět odběrateli, který musí vrátit peníze za tyto pohledávky faktorovi. Dodavatel má povinnost vést předané pohledávky neustále v evidenci, tedy jejich „úhradu“ od faktora zaevidovat zvlášť na analytický účet pohledávek, z kterého bude zřejmé, že jde o pohledávky předané do správy faktora. Faktor účtuje úroky ze vzniklého překlenovacího úvěru a poplatky za správu pohledávek, které od klienta obdržel pro poskytnutí úvěru. Tyto pohledávky nevyvolají v účetní závěrce žádnou změnu a v případě neuhrazení od odběratele a tedy vrácení od faktora je přeúčtuje zpět na příslušný účet pohledávek.

V druhém případě, kdy je ve smlouvě zakotveno ujednání, že faktor pohledávky odkoupí, dochází k přechodu vlastnického práva k pohledávkám. U těchto pohledávek není uhrazena celá jejich nominální hodnota, ale prodejní hodnota (70 – 90 % nominální hodnoty). Pohledávky, které byly postoupeny na faktora, jsou uhrazeny jejich prodejní cenou, což musí být zaúčtováno výsledkově a neovlivňovalo rozvahu daného podnikatelského subjektu. Rozdíl mezi nominální a reálnou hodnotou je zaúčtován jako nedaňový náklad.

Příklad 3: Faktoring bezregresní

	MD	DAL
Faktoringový poplatek, daňově uznatelný	568	325
Úhrada poplatku	325	221
Faktura za výkon	311	60x
Předání pohledávky faktoringové společnosti 80 % hodnoty pohledávky	315	646
Odpis při předání pohledávky (zároveň s předchozí účetní operací), daňově uznatelný – 80 % pohledávky	546 D	311
Odpis při předání pohledávky (zbylých 20 % pohledávky), daňově neuznatelné	546 N	311
Platba od faktoringové společnosti	221	315
Úrok z čerpání faktoringu, daňově uznatelný	568	325
Úhrada úroku	325	221

Zdroj: Vlastní práce

Příklad 4: Faktoring regresní při úhradě pohledávky odběratelem

	MD	DAL
Faktoringový poplatek, daňově uznatelný	568	325
Úhrada poplatku	325	221
Faktura za výkon	311001	60x
Předání pohledávky faktoringové společnosti	311999	311001
Přijata platba od faktora (úvěr)	221	249
Úhrada pohledávky odběratelem (informace od faktoringové společnosti)	315	311999
Platba faktoringové společnosti ve v plné výši pohledávky	221	315
Splátka úvěru	249	221
Úrok z čerpání faktoringu, daňově uznatelný	568	325
Úhrada úroku	325	221

Zdroj: Vlastní práce

Příklad 5: Faktoring regresní při nezaplacení pohledávky odběratelem

	MD	DAL
Faktoringový poplatek, daňově uznatelný	568	325
Úhrada poplatku	325	221
Faktura za výkon	311001	60x
Předání pohledávky faktoringové společnosti	311999	311001
Přijata platba od faktora (úvěr)	221	249
Vrácení pohledávky po splatnosti	311001	311999
Úrok z čerpání faktoringu, daňově uznatelný	568	325
Úhrada úroku	325	221
Úhrada úvěru	249	221

Zdroj: Vlastní práce

4.1.4 Forfaiting

Forfaiting je odkup střednědobých a dlouhodobých pohledávek splatných v budoucnu. Tuto službu lze využít pro transakci s hodnotou nejméně 1.000.000 Kč, jde tedy nejvíce o obchody velkých investičních celků, kdy může jít o jednotlivou dodávku i kontrakt obsahující několik dodávek do zahraničí. Kontrakt musí být uveden ve volně směnitelné měně a tím jsou také kryta rizika v podobě kurzových rozdílů. Forfaiting není zákonem upraven, ale ve své podstatě jde o odkup pohledávky, který je upraven v Občanském zákoníku. Jelikož je pohledávka hned po splnění uhrazena, nedochází v účetních výkazech k navýšení pohledávek a tím je zvýšena likvidita. Tento způsob financování (vzhledem k výši pohledávky) je rychlejší a jednodušší ve srovnání s bankovním úvěrem.

Forfaiting začíná uzavřením smlouvy mezi dodavatelem a forfaitingovou společností. Ve smlouvě jsou uvedeny veškeré náklady dodavatele na forfaiting, které se skládají z diskontní sazby (aktuální úroková sazba na mezibankovním trhu LIBOR – počítá se ode dne odkupu pohledávky do dne splatnosti pohledávky a je uvedena v procentech, marže forfaitera za podstoupené riziko) a fixní administrativní poplatek. Refinanční sazba se fixuje 2 dny před postoupením pohledávky. Po uzavření smlouvy s dodavatelem jedná odběratel s forfaitingovou společností již o konkrétní pohledávce a jsou určeny náklady na odkup pohledávky, termín realizace a rozepsány veškeré požadované dokumenty. Jelikož je známa cena forfaitingu má

dodavatel možnost tuto cenu započítat do ceny realizace celého obchodu. Pohledávka musí být krytá dle požadavku forfaitera jedním z těchto instrumentů: dokumentární akreditiv neodvolatelný nebo potvrzen prvotřídní bankou, bankovní zárukou, či směnkou zaručenou avalem banky ze strany odběratele. Zaručující se banka předá podklady forfaitingové společnosti, která oznámí obdržení dodavateli.

Při dodávce musí odběratel splnit veškerou dokumentaci dle podepsané smlouvy. Tyto dokumenty, které jsou potvrzené odběratelem, předá forfaitingové společnosti, která dokumenty zašle k odsouhlasení bance zaručující se za odběratele. Banka odběratele zašle odsouhlasené dokumenty zpět forfaitingové společnosti a ta na základě těchto dokumentů zašle dodavateli předem dohodnutou částku.

Odběratel hradí pohledávku na účet banky, která za něj ručí, tato banka přepošle částku forfaitingové společnosti. V případě, že nedojde k úhradě, má povinnost plnit banka, která se zaručila za odběratele a ta dále vymáhá částku od odběratele.

4.1.5 Dokumentární akreditiv

Dokumentární akreditiv je ponejvíce využíván pro zahraniční obchod, ale může být použit i v rámci jedné země. Občanský zákoník jej upravuje pod § 2682 – 2693, zákonné ustanovení akreditivu v české republice je upraveno dle Jednotných pravidel a zvyklostí pro dokumentární akreditivy – UCP 600, která vydala Mezinárodní obchodní komora v Paříži a dodržují je všechny banky poskytující dokumentární akreditiv.

Prodávající v tomto případě obdrží celou částku z dodávky, není tedy snížena, jako bylo u předešlých instrumentů, tato platba je bankou kupujícího zajištěna. Cena akreditivu bývá vyšší, ale v porovnání uhrazené částky a záruky je i vyšší jistota. Úhrada je v předem dohodnuté měně, která je volně obchodovatelná.

Jistota u dokumentárního akreditivu je jak pro prodávajícího, tak pro kupujícího. Ve smlouvě ke kontraktu je uvedena kromě všech podmínek také podmínka dokumentárního akreditivu. Dokumentární akreditiv obsahuje 3 důležitá data:

- datum pro odeslání zboží,
- datum pro předložení dokladů,
- datum platnosti – datum, do kterého musí být předloženy dokumenty.

Kupující otevře na základě podepsané smlouvy akreditiv u své banky s žádostí o potvrzení otevřeného akreditivu pro banku prodávajícího. Banka kupujícího prověří bonitu svého klienta a dostatek hotovosti na účtu. Banka prodávajícího informuje svého klienta o otevření akreditivu odběratele.

Po dodání zboží předá dodavatel dokumenty, které jsou uvedené ve smlouvě své bance (povětšinou se jedná o průvodní dokumenty ke zboží a jeho převozu), ta je prověří a předá bance kupujícího, která je také prověří a předá kupujícímu. Tím je akreditiv otevřen k zaplacení a peníze z banky odběratele jsou zaslány na účet dodavatele.

Druhy akreditivů:

- neodvolatelný akreditiv – nelze jednostranně měnit, lze udělat změnu za podmínky souhlasu obou stran,
- odvolatelný akreditiv – nepoužívá se, nezbavuje rizika nezaplacení,
- avizovaný akreditiv – banka prodávajícího nevstupuje do závazkového vztahu, akreditivní podmínky pouze sděluje beneficiantovi,
- potvrzený akreditiv – zavazuje banku dodavatele ke stejnému závazku jako má banka odběratele,
- převoditelný akreditiv – ve smlouvě musí být uvedeno, že akreditiv lze převést, používá se, pokud dodavatel není přímý prodejce,
- revolvingový akreditiv – jde o opakující se a musí se v pravidelných, stejných částkách opakovat (dílčí dodávky),
- remboursní akreditiv – akceptace lhůtní směnky, kterou nejen akceptuje, ale zajišťuje i její eskont
- standby akreditiv – nahrazuje bankovní záruku, banka se zavazuje k úhradě v případě neplnění odběratelem

4.1.6 Dokumentární inkaso

Dokumentární inkaso má jednodušší průběh než dokumentární akreditiv, jelikož žádná z bank neručí za svého klienta. Občanský zákoník upravuje inkaso v § 2694 – 2700, zákonné ustanovení inkasa v české republice je upraveno dle Jednotných pravidel a zvyklostí pro inkasa – URF 522, která vydala Mezinárodní obchodní komora v Paříži a dodržují je všechny banky. Dokumentární inkaso také ovlivňuje Zákon směnečný a šekový

Dokumentární inkaso si dodavatel s odběratelem zakotví při podpisu smlouvy, kde uvede veškeré dokumenty na základě, kterých bude obchod probíhat a které budou potřeby při inkasu. K datu založení inkasa musí mít odběratel dostatečné peněžní prostředky. Banka nevydává dokumenty, dokud odběratel nezaplatí.

Po předání zboží dodá potřebné podklady dodavatel včetně dokumentárního inkasa své bance a ta je předá bance kupujícího, která vyzve odběratele k úhradě či k akceptaci směnky, banka neodpovídá za neuskutečnění inkasa a také nezkoumá pravost a oprávněnost podpisů uvedených na přiložených dokumentech.

Pokud je dohodnuta úhrada, přijde klient do své banky, která mu doklady vydá proti podpisu příkazu k úhradě.

Při úhradě směnkou může dojít k odložené platbě, pokud má směnka delší dobu splatnosti a v této době může dojít k nevykrytí celé částky směnky.

4.2 Vymáhání pohledávek

Při správě pohledávek je důležité nastavit proces vymáhání pohledávek, což není jednoduchá věc, ale tento proces by měl mít nastaven každý a to ať se jedná o malého podnikatele či velkou právnickou osobu. Nejdříve je nutné nastavit časové limity pro jednotlivé úkony, aby nedošlo k promlčení pohledávky. Každého odběratele posoudit dle jeho předešlých plateb, popřípadě zakoupit informační systém, který hlídá bonitu odběratelů. K odběratelům přistupovat individuálně, jelikož při špatném přístupu může dodavatel přijít o svého klienta díky špatnému a neserióznímu vymáhání.

U klientů, kteří mají dobrou platební morálku, mnohdy postačí telefonický kontakt s otázkou, zda mají doklad ve své evidenci. V ostatních případech je důležitý písemný kontakt pro případné pozdější dokazování. Většina účetních systémů má již i přidružen ekonomický systém, kde lze nastavit systém upomínek a to jak z časového hlediska, tedy interval kdy se budou generovat upomínky, tak také možnost úpravy textu v upomínkách.

Na našem trhu jsou společnosti, které nabízejí mimosoudní vymáhání pohledávek a to ať jako přidruženou službu při správě pohledávek, tak i samostatnou službu k individuální pohledávce či souboru pohledávek.

Mediace je mimosoudní řešení sporu, který upravuje zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci. Mediátor musí být zapsán v seznamu mediátorů vedeného Ministerstvem spravedlnosti, na základě vykonané zkoušky, seznam je uveden na www.justice.cz. S mediací musí obě strany souhlasit a dohodnout se o platbě nákladů. Jde o prostředníka mezi dlužníkem a věřitelem, který jim pomáhá hledat smírné řešení, výsledkem není rozhodnutí, ale dohoda obou stran. Mediace u pohledávek vzniká ve dvou případech. Prvním případem je přímá dohoda mezi dlužníkem a věřitelem, druhá metoda je během soudního řešení, kdy dojde k přerušení (max. 3 měsíce) a je nařízeno povinné setkání s mediátorem, kdy si strany stanoví své dohody, které případně předloží soudu, čímž se urychlí soudní jednání, pokud nedojde ke smíru v rámci mediačního řízení. Mediaci může kterákoliv strana odmítnout a nezaniká tím její právo.

Větší společnosti již v dnešní době mají svého interního právního poradce, nebo si platí externího advokáta. Samotné kontaktování odběratele advokátem má mnohdy silný psychologický účinek a dojde k úhradě či k dohodě o splátkovém kalendáři a případném zajištění pohledávky.

Pokud selžou veškeré možnosti při mimosoudním vymáhání, je nutné přejít k soudnímu vymáhání a k tomu je již zapotřebí právních služeb.

4.2.1 Soudní vymáhání pohledávek

Insolvence je jedna z možností soudního vymáhání, tomuto tématu již byla věnována kapitola 3.3.2 Insolvenční řízení.

Druhou možností je exekuce, ta má dvě části. První část je nalézací řízení, které vede k získání exekučního titulu, pokud věřitel získá exekuční titul, může dojít k samotnému výkonu exekučního titulu prostřednictvím soudních exekutorů.

Nalézací řízení je zahájeno návrhem věřitele, který musí prokázat vznik pohledávky, kterou žádá od dlužníka podanou žalobou. Je tedy velice důležitý smluvní proces a veškerá archivace dokumentů. Podaná žaloba musí splňovat podmínky uvedené v zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, § 79, odst. 1:

„Řízení se zahajuje na návrh. Návrh musí kromě obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) obsahovat jméno, příjmení, bydliště účastníků, popřípadě rodná čísla nebo identifikační čísla účastníků (obchodní firmu nebo název a sídlo právnické osoby, identifikační číslo, označení státu a příslušné organizační složky státu, která za stát před soudem vystupuje), popřípadě též jejich zástupců, vyličení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává a musí být z něj patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Ve věcech, v nichž je účastníkem řízení svěřenský správce, musí návrh dále obsahovat i označení, že se jedná o svěřenského správce, a označení svěřenského fondu. Tento návrh, týká-li se dvoustranných právních poměrů mezi žalobcem a žalovaným (§ 90), se nazývá žalobou.“ (Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád)

Žalobu je nutné podat soudu správného stupně (povětšinou okresní nebo obvodní soud), v místě, kde se nachází místo podnikání popřípadě bydliště žalovaného. Při podání žaloby je nutné uhradit soudní poplatek, který je vypočítán procentem ze žalované částky, výpočet je uveden v příloze k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, Sazebník poplatků:

„Položka 1

1. Za návrh na zahájení občanského soudního řízení, jehož předmětem je peněžité plnění

a) do částky 20.000 Kč	1.000 Kč
b) v částce vyšší než 20.000 Kč do 40.000.000 Kč	5 % z této částky
c) v částce vyšší než 40.000.000 Kč	2.000.000 Kč a 1 % z částky přesahující 40.000.000 Kč; částka nad 250.000.000 Kč se nezapočítává

(Zákon č. 549/1963 Sb., občanský soudní řád)

Pokud si společnost najímá advokáta, tak v případě úspěšnosti náklady na advokáta hradí dlužník, tato platba je součástí výroku. Náklady spojené se zastupováním můžou být dosti vysoké.

Platební rozkaz je zkrácené řízení, které je možné podat k pohledávce za společností či občanem u kterého je známo místo bydliště či sídlo, které musí být v České republice. Další možností je elektronický platební rozkaz, který se vydává k peněžité částce nepřevyšující 1.000.000 Kč. Formulář k podání elektronického platebního rozkazu se nachází na webových stránkách ministerstva spravedlnosti www.justice.cz. Platební rozkaz musí být doručen jen do vlastních rukou, jiné doručení je vyloučeno. Platební rozkaz ukládá žalovanému, aby uhradil svůj závazek do 15 dnů, nebo podal odpor u soudu. Pokud je dán odpor ze strany dlužníka otevírá se soudní jednání a vše pokračuje před soudem. Při podání elektronického platebního rozkazu jsou poplatky upraveny v příloze zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích:

„Položka 2

a) do částky 10.000 Kč včetně	400 Kč
b) v částce vyšší než 10.000 Kč do 20.000 Kč včetně	800 Kč
c) v částce vyšší než 20.000 Kč	4 % z této částky
2. Pokud soud platební rozkaz nevydá a pokračuje v řízení, doměří navrhovateli poplatek do výše položky 1.	
3. Pokud nebyl návrh na vydání elektronického platebního rozkazu podán prostřednictvím aplikace k tomu určené, vybere se poplatek podle položky 1“	

(Zákon č. 549/1963 Sb., občanský soudní řád)

Ve chvíli kdy věřitel obdrží rozsudek soudu, na kterém je přesně stanovena výše pohledávky (vykonatelný exekuční titul), podává u exekutora návrh na zahájení exekuce. Z moci úřední nedojde k zahájení exekuce.

4.3 Zánik pohledávek

K zániku pohledávky dochází několika způsoby:

- splnění závazku,
- započtení,
- dohoda,
- smrt dlužníka bez právního zástupce,
- odpis pohledávky; informace za jakých podmínek je možné provést odpis pohledávky je uvedena v první části práce, proto dále nebudu tuto problematiku rozebírat.

Splněním závazku obou stran, tedy dodavatel plní dle smlouvy (např. dodá zboží či službu), odběratel má také dle smlouvy povinnost plnění. Úhrada ponejvíce bývá v peněžní částce, která je uhrazena na uvedený účet dodavatele. Za splnění je považováno datum připsání částky na účet dodavatele, nebo v penězích na místě určeném, popřípadě v místě sídla dodavatele. Další možností úhrady je směnka, šek, akreditiv, naturální plnění. Pokud dlužník podal reklamaci k plnění, musí svůj peněžitý závazek plnit dle smluvených podmínek, reklamace tedy neopravňuje k prodloužení splatnosti.

Započtení je možné v případě, kdy smluvní strany mají vůči sobě závazky stejného druhu. Zápočet nelze provést u pohledávky, která je vedena vůči subjektu, ke kterému je započat konkurs. Pokud je zápočet uveden již v samotné smlouvě, nelze vystavit daňový doklad jen na rozdíl takto uvedeného zápočtu, každá strana musí vystavit daňový doklad na celou částku, jelikož by byl snížen celkový obrat dané účetní jednotky (věrný a poctivý obraz účetní jednotky dle zákona o účetnictví) a až poté je možné vyhotovit započtení pohledávky a závazku. Máme dva druhy zápočtů: jednostranný zápočet a vzájemný zápočet. U jednostranného zápočtu se souhlas druhého účastníka nevyžaduje a lze jej provést pouze k pohledávkám, které jsou způsobilé k započtení (lze je uplatnit před soudem). Jednostranný zápočet proběhne na základě písemného vyjádření jedné strany adresované a doručené druhé smluvní straně. Dvoustranný a vícestranný zápočet lze provést vůči jakýmkoliv pohledávkám a je nutné, aby tento zápočet měl písemnou formu a byl podepsán všemi zúčastněnými subjekty, bez tohoto není uplatnitelný.

Pokud se dlužník a věřitel dohodnou o zrušení závazku, u kterého mají vzájemně plnit, sepíší (písemná forma není předepsána, ale pokud je smlouva písemná, tak také dohoda musí být

písemná) dohodu o zrušení závazku kterou podepíší. Takto podepsaná dohoda je trvalá a již není možná obnova.

V případě smrti dlužníka přecházejí veškerá práva a povinnosti v rámci dědického řízení na dědice nebo právního nástupce, pokud není ve společenské smlouvě upraveno jiným způsobem. V průběhu dědického řízení s majetkem hospodaří správce pozůstalosti, který vykonává všechna práva spojená se společností. Jestliže se dědic či právní nástupce zřeknou dědictví, tak veškeré pohledávky lze plně odepsat.

5 ZÁVĚR

Nejlepší pro každou společnost je mít odběratele, kteří plní své závazky včas a v plné výši, tak to bohužel není a proto společnosti v rámci svého podnikatelského záměru musí hlídat své peněžní prostředky, které mají schované v pohledávkách. Velmi příjemným řešením jsou služby, které jsou nabízené na našem trhu.

Hlavní a důležitá ochrana je prevence a proto by měla mít každá společnost vytvořen systém kdy a za jakých podmínek použije zajištění svých pohledávek. Společnost musí mít správnou evidenci svých pohledávek, která je v souladu se zákonem o účetnictví a s Vyhláškou k zákonu o účetnictví. Ve chvíli vystavení dokladu je vhodné použít zajištění pohledávky: záloha, ručení, zástavní právo apod. Jednotlivé možnosti jsou uvedeny a popsány v teoretické části.

Pokud dojde k neuhrazení pohledávky ze strany odběratele a společnost nemá pohledávku zajištěnou, musí na konci roku zhodnotit stav svých pohledávek a v roční závěrce podat poctivý obraz svého účetnictví, k tomu slouží opravné položky či odpis pohledávky. Veškeré opravné položky musí uvést i v příloze účetní závěrky a důvod jejich vytvoření, aby pro uživatele byla účetní závěrka srozumitelná.

Při výpočtu a sestavení daňového přiznání musí účetní jednotka zkontrolovat opravné položky a odpisy pohledávky se zákonem o dani z příjmů a se zákonem o rezervách. Účetní a daňové položky se od sebe liší, jelikož účetní opravné položky a odpisy si účetní jednotka stanovuje sama ve svých vnitřních předpisech, kdežto daňové opravné položky a odpisy jsou podmíněny v zákonech, jak je uvedeno v kapitole 3.3 Pohledávky – daňový pohled.

Jelikož každá společnost chce růst, tak mnohdy musí podstoupit rizikovější pohledávky. K těmto pohledávkám jsou na našem finančním trhu nabízeny možnosti zajištění. Někteří uvítají službu správy všech pohledávek, kdy se o jejich pohledávky stará externí agentura a vše okolo pohledávek zajišťuje. Další možností je pojištění pohledávek, není podmíněno pojištěním všech pohledávek, ale vždy je k pohledávkám přistupováno individuálně. Pokud dojde k výplatě pojistného plnění, je třeba brát v úvahu, že pohledávku je možné odepsat až při splnění zákonem stanovených podmínek, nikoliv na základě vyplaceného pojistného plnění, také je důležité brát v úvahu, zda pojištěná pohledávka je vlastní či pohledávka postoupená a jaké to má důsledky v případě pojištění, což je rozebráno v příslušné kapitole.

Další instrumenty, které jsou na našem trhu, jsou podmíněné. Faktoring se zabývá

krátkodobými pohledávkami, kdy je evidence těchto pohledávek v účetnictví zajištěna dle smlouvy s faktoringovou společností, kdy je nutné hlídat, zda jde o regresní či bezregresní faktoring. Forfaiting řeší střednědobé dlouhodobé pohledávky, které jsou ještě podmíněny částkou pohledávky. Dokumentární akreditiv a dokumentární inkaso jsou instrumenty, pomocí kterých vstupují jako zajišťovatelé banky. Dokumentární akreditiv je nejvíce využíván při uzavírání kontraktů se společnostmi v zahraničí.

Vymáhání pohledávek bývá velmi složité, existují firmy, které se specializují na tuto činnost. Pokud dojde k soudnímu vymáhání pohledávky, je dobré se ubezpečit, že pohledávka je smluvně v pořádku a je možné s ní přistoupit k soudnímu vymáhání, jelikož samotné soudní vymáhání je časově i finančně velmi nákladné, tak jak je popsáno v příslušné kapitole.

Jak jsem již zmiňovala je nutné na pohledávky nahlížet jako na poskytnutý úvěr, jelikož odběratel má možnost po nějaký čas volně disponovat peněžními prostředky, které jsou protiplněním za poskytnutý výkon. Jestliže dodavatel má investiční projekty, tak mnohdy musí volit mezi úvěry, které jsou na finančním trhu i přesto, že výše jeho pohledávek je ve stejné hodnotě a mnohdy i převyšuje tuto hodnotu. Proto se již mnohé společnosti uchylují k instrumentům jako prodej pohledávek, faktoring, pro okamžité získání peněz a tím se vyhnout vysokým úrokům za úvěr.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BŘEZINOVÁ, Hana a Pavel ŠTOHL, 2017. *Finanční účetnictví II – účetní závěrka*. 2. vyd. Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo. 176 s. ISBN 978-80-87314-88-3.

DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL, 2011. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 3. akt. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. 244 s. Daňová řada. ISBN 978-80-7357-599-1.

Etický kodex AIA. Asociace inkasních agentur [on-line]. Praha: Asociace inkasních agentur, c2010, 2017-08-14, [2018-03-05]. Dostupné z: <https://aiacz.cz/pravidla-a-stanovy/eticky-kodex/>

JANDA, Karel, 2017. *Archivace účetní a daňové agendy*. Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále. Český Těšín, roč. 18, č. 7-8, s. 41-44. ISSN 1214-522X.

NOVOTNÝ, Jiří a Pavel ŠAŠEK, 2017. *Právní základy podnikání I. díl: Právní úprava podnikání, závazkové vztahy, pracovní právo*, 1. vyd. Západočeská univerzita v Plzni. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. 206 s. ISBN 978-80-261-0691-3.

NOVOTNÝ, Petr a kol., 2017. *Nový občanský zákoník – Smluvní právo*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing. 232 s. Edice Právo pro každého. ISBN 978-80-271-0609-7.

Vyhláška 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. Zákony pro lidi [on-line] Zlín: AION CS, c2010-2018, akt. Znění 2018-01-01, [2018-03-29]. Dostupné z <https://zakonyprolidi.cz/cs/2002-500#Top>.

Zákon č. 191/1950 Sb. směnečný a šekový. In: Sbírka zákonů. 20. 12. 1950, částka 73.

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Zákony pro lidi [on-line] Zlín: AION CS, c2010-2018, akt. Znění 2018-01-01, [2018-03-29]. Dostupné z <https://zakonyprolidi.cz/cs/1991-549?text=o+soudn%c3%adch+poplate%c3%adch>

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví a doplnění dalších zákonů (zákon o účetnictví). In: Sbírka zákonů. 12. 12. 1991, částka 107, s. 2802, ISSN 313348 BE 55.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In: Sbírka zákonů. 22. 3. 2012, částka 34, s. 1488, ISSN: 1211-1244.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Zákony pro lidi [on-line] Zlín: AION CS, c2010-2018, akt. Znění 2018-01-01, [2018-03-29]. Dostupné z <https://zakonyprolidi.cz/cs/1963-99?text=soudn%c3%ad+%c5%99%c3%a1d>

Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR konaného dne 13. 10. 2011. Finanční správa [on-line]. Praha: Finanční správa, c2013-2018, 2011-10-13, [2018-03-18]. Dostupné z http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/2011KV_KDP13_10_2011.pdf

7 SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A PŘÍKLADŮ

Tabulka 1: běžně používané syntetické účty pohledávek ve skupině 31 – Pohledávky	19
Tabulka 2: běžně používané syntetické účty pohledávek ve skupině 05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek	20

Obrázek 1: Opravné položky k pohledávkám v daňovém přiznání	26
---	----

Příklad 1: Pojištěná pohledávka	33
Příklad 2: Pojištěná postoupená pohledávka	35
Příklad 3: Faktoring bezregresní	39
Příklad 4: Faktoring regresní při úhradě pohledávky odběratelem	39
Příklad 5: Faktoring regresní při nezaplacení pohledávky odběratelem	40

